

เกาะติด เศรษฐกิจการเงิน

■ ศ.ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์

นักวิชาการอาวุโส ศูนย์ศึกษาธุรกิจและรัฐบาล มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด
kriengsak@kriengsak.com, http://www.kriengsak.com

การเตรียมความพร้อม สู่การเป็นประชาคมอาเซียน

6 เมื่อไม่นานมานี้สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สป.) ได้จัดงานสัมมนาวิชาการประจำปี 2554 ในหัวข้อ "การเตรียมความพร้อมของประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้วยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง"

ผมในฐานะอดีตสมาชิกสภาที่ปรึกษาฯ ขอชื่นชมการทำงานของสภาที่ปรึกษาฯ เป็นอย่างยิ่งที่แสดงออกถึงความกระตือรือร้นในเรื่องนี้ เนื่องจากในช่วงที่ผ่านมาการริเริ่มในการสร้างความเข้าใจการเตรียมความพร้อมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียนที่มาจากฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลยังมีค่อนข้างน้อย สิ่งเหล่านี้จะไม่เกิดขึ้นหากภาคเอกชน ภาควิชาการ สื่อ องค์กรอิสระต่างๆ ไม่ได้เป็นผู้ริเริ่ม

ที่สำคัญคนไทยจำนวนมากยังไม่ตื่นตัวในการเข้าเป็นสมาชิก

ของประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.2558 บางส่วนเข้าใจว่าประชาคมอาเซียนกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งเป็นคำที่พบบ่อยกว่านั้นเป็นเรื่องเดียวกัน แต่ความจริงแล้ว ประชาคมอาเซียนนั้นเป็นประกอบด้วย 3 เสาหลัก ได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ซึ่งในปี พ.ศ.2558 อาเซียนจะเริ่มเป็นประชาคมเดียวกันครอบคลุมทั้ง 3 เสาหลักนี้ (ไม่ใช่เฉพาะเรื่องเศรษฐกิจอย่างเดียวเท่านั้น) และค่อยพัฒนามากขึ้นไปตามลำดับ

ในขณะที่เหลือเวลาอีกประมาณ 3 ปีเศษก่อนที่ไทยจะเข้าสู่การเป็นสมาชิกของประชาคมอาเซียน ผมอยากเห็นรัฐบาลให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความเข้าใจ การเตรียมความพร้อมให้กับคนไทยอย่างแท้จริง เพื่อประเทศไทยจะไม่พลาดโอกาสจากการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียนและเพื่อที่ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นนั้นจะไม่รุนแรงจนเกินไป

ข้อเสนอในการเตรียมความพร้อมนั้นเมื่อเป็นจำนวนมากจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ในที่นี้ผมอยากขอเสนอแนะเพิ่มเติมในเรื่องนี้บางประการ คือ

จัดทำงบประมาณในปี 2555-2558 แต่ละปีอย่างเจาะจงในยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมของคนไทยเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนโดยมีตัวชี้วัดที่ชัดเจนในเรื่องนี้โดยเฉพาะ ทั้งนี้รายงานข่าวระบุว่า คณะรัฐมนตรีอนุมัติกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2555 ไว้ที่ 2.33 ล้านล้านบาท ขาดดุล 3.5 แสนล้านบาท เท่ากับปีงบประมาณ 2554 แต่ยังไม่ทราบว่างบประมาณดังกล่าวถูกใช้จ่ายอย่างไรในรายละเอียด

แม้เรื่องการนำประเทศไทยไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ในปี 2558 เป็นเรื่องที่รัฐบาลประกาศว่าจะให้ความสนใจ แต่หากไม่มีการจัดสรรงบประมาณในเรื่องนี้เจาะจง รัฐบาลอาจมีแนวโน้มในการจัดสรรงบประมาณและกระจายทรัพยากรไปทำในเรื่องอื่นที่ไม่อาจเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน

ผมคิดว่ารัฐบาลต้องบูรณาการแผนงานและงบประมาณของกระทรวงและกรมต่างๆ ไม่ใช่เฉพาะกระทรวงทางเศรษฐกิจที่รับผิดชอบในเรื่องการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจอุตสาหกรรมเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่รวมทั้งด้านสังคมและวัฒนธรรม และการเมืองและความมั่นคงด้วย โดยแต่ละด้าน รัฐบาลต้องมีตัวชี้วัดอย่างชัดเจนว่าการดำเนินการในแต่ละปีงบประมาณต้องการ

ขับเคลื่อนประเทศให้บรรลุเป้าหมายได้บ้าง
ตั้งศูนย์ศึกษาประเทศเพื่อนบ้านให้ครบทุกประเทศในอาเซียน และตั้ง “สำนักงาน
คลังสมองไทยเพื่อประชาคมอาเซียน” เพื่อเป็นศูนย์กลางของเครือข่ายศูนย์ศึกษา
ความรู้เป็นสิ่งสำคัญในการเตรียมความพร้อม การวางแผน และการเป็นส่วนหนึ่งของ
ประชาคมอาเซียนในอนาคต ดังนั้นจึงจำเป็นที่ประเทศไทยจะต้องมีองค์กรที่ทำหน้าที่เป็นคลัง
สมอง หรือ Think Tank ในการศึกษาวิจัย วางแผนดำเนินการ และให้สนับสนุนองค์ความรู้แก่
ผู้กำหนดนโยบาย ผู้ประกอบการ นักวิชาการ นักเรียนนักศึกษาและประชาชนทั่วไป
ปัจจุบันประเทศไทยมีศูนย์อาเซียนศึกษาที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและในโรงเรียนที่เข้า
ร่วมโครงการ Spirit of ASEAN ศูนย์ลาวศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม ศูนย์อินโดนีเซียศึกษาที่มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช และศูนย์อินโดจีน
ศึกษา (ซึ่งมีศูนย์ย่อยประกอบด้วย ศูนย์กัมพูชา ศูนย์เวียดนาม ศูนย์ลาว ศูนย์พม่า และศูนย์
มาเลเซีย) ที่มหาวิทยาลัยบูรพา ศูนย์ศึกษาเหล่านี้อาจมีมากกว่าที่ผมได้กล่าวถึง แต่อย่างไร
ก็ตามศูนย์บูรพาศึกษา ศูนย์ฟิลิปปินส์ศึกษา ศูนย์สิงคโปร์ศึกษา นั้นดูเหมือนยังไม่เกิดขึ้น
ภาครัฐควรสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยไทยจัดตั้งศูนย์ศึกษาประเทศต่างๆ ในอาเซียนให้
ครบถ้วน และให้ศูนย์เหล่านี้ศึกษาวิจัยเพื่อประโยชน์ในการเตรียมความพร้อมของไทยไปสู่การ
เป็นประชาคมอาเซียนในด้านการเมืองและความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ตาม
แกนของเสาหลักของประชาคมอาเซียน นอกจากนี้ประเทศไทยควรจะมีการจัดตั้ง “สำนักงาน
คลังสมองไทยเพื่อประชาคมอาเซียน” (Thai Think Tank for ASEAN Community)
ภายใต้สำนักงานเลขาธิการกรมอาเซียน เพื่อทำหน้าที่ในการประสานงาน สนับสนุนเรื่องงบประมาณ
ในการศึกษาวิจัยและประชาสัมพันธ์เครือข่ายศูนย์ศึกษาต่างๆ เหล่านี้ให้เป็นที่รู้จัก
เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลจากศูนย์เหล่านี้ได้อย่างสะดวกรวดเร็วมากที่สุด
รัฐบาลเข้ามาและทำงานอยู่เพียง 4 ปีก็ไป แต่ประชาชนไทยภายหลังเข้าเป็นส่วนหนึ่ง
ของประชาคมอาเซียนแล้วยังคงต้องกลายเป็นพลเมืองของอาเซียนไปอีกนานเท่าหนาน
หากรัฐบาลประกาศว่าต้องการเข้ามาทำหน้าที่เพื่อประชาชนอย่างแท้จริง ต้องพิสูจน์ตัวเอง
ให้ประชาชนเห็นว่ารัฐบาลให้ความสำคัญกับการวางนโยบายระยะยาวเพื่อวางรากฐานให้
ประชาชนในวันนี้และอนาคตมากกว่าการดำเนินนโยบายประชานิยมระยะสั้นเพื่อคะแนนเสียง
ของตัวเองเท่านั้น